

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Ρούσσος Σωτήρης

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕ7040Υ	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Z
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Περιφερειακή ασφάλεια στη Μέση Ανατολή		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	1,3	
2 Πρόοδοι		1,6	
Ατομική Εργασία		1,6	
2 Προφορικές παρουσιάσεις		0,6	
Σύνολο		≈5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδίκευση γενικών γνώσεων		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική /Αγγλική όταν προσφέρεται σε φοιτητές Erasmus		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.uop.gr/courses/PEDIS156/index.php		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Στόχος του μαθήματος είναι η εξέταση της ιστορικής εξέλιξης των κρατών της περιοχής, οι διαδικασίες της συγκρότησης του κράτους και η διάδραση μεταξύ των τρόπων συγκρότησης του κράτους, των περιφερειακών ισορροπιών και της παρέμβασης του διεθνούς συστήματος στην περιοχή.

Συνοψίζοντας, το μάθημα «Περιφερειακή ασφάλεια στη Μέση Ανατολή» επιδιώκει μαθησιακά αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Ειδικότερα, με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να:

- Γνώσεις:
 - ✓ έχουν εξοικειωθεί με τις βασικά πολιτικά και ιδεολογικά κινήματα, τις κοινωνικές και οικονομικές διεργασίες, την συγκρότηση των κρατών, την σχέση της περιοχής με το διεθνές σύστημα και ,
 - ✓ είναι σε θέση, αξιοποιώντας τα ως άνω να διερευνούν και να εξηγούν, με συστηματικό και επιστημονικό τρόπο, θέματα με πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό χαρακτήρα, που ανακύπτουν σήμερα στην περιοχή αυτή.
 - ✓ εφαρμόζουν αναλυτική και κριτική σκέψη κατά την έρευνα και τη μελέτη διεθνών θεμάτων.
- Δεξιότητες:
 - ✓ χρησιμοποιούν τις αναλυτικές μεθόδους των περιφερειακών σπουδών για να διερευνούν και να αναλύουν πληροφορίες και απόψεις για διαφορετικές περιοχές,
 - ✓ αξιοποιούν τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει και τις διαθέσιμες πηγές ενημέρωσης και τεκμηρίωσης για να κατανοούν και να διατυπώνουν προτάσεις πολιτικής για την αντιμετώπιση και επίλυση διεθνών προβλημάτων,
 - ✓ επικοινωνούν με τεκμηριωμένη, έγκυρη και κριτική ανάλυση, μέσω του προφορικού και του γραπτού λόγου, την επιστημονική θέση τους για διαχρονικά και επίκαιρα διεθνή θέματα.
- Ικανότητες:
 - ✓ μπορούν με σχετική αυτονομία και επιστημονική επάρκεια να αναπτύσσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που έχουν αποκτήσει για την ανάλυση και τη λήψη αποφάσεων επί διεθνών θεμάτων και ιδιαίτερα θεμάτων της Ανατ. Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα,:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

Σε μια εποχή μεγάλων ανακατατάξεων και αλλαγών στην περιοχή της Μεσογείου και της ευρύτερης Μέσης Ανατολής, οι φοιτητές εξοικειώνονται με τα βασικά προτάγματα των πολιτικών και κοινωνικών ελίτ της περιοχής, τον ρόλο προνεωτερικών κοινωνικών και οικονομικών συγκροτήσεων καθώς και την επίδραση της παγκοσμιοποίησης όχι μόνο ως επιρροή των διεθνών τάσεων (από ΗΠΑ και Ε.Ε.) αλλά και ως ανάδραση ανανομηματοδότηση των τοπικών και περιφερειακών ιδεολογικών και πολιτισμικών αφηγήσεων (π.χ. πολιτικό Ισλάμ)

(2) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει τις διεθνείς σχέσεις και την ασφάλεια στον ευρύτερο χώρο της Μέσης Ανατολής. Πιο συγκεκριμένα, θα γίνει αναφορά στην ιστορία της αραβοϊσραηλινής διένεξης, στη συγκρότηση του κράτους και στον ρόλο των ηγεσιών. Επιπρόσθετα, θα εξεταστούν η άνοδος του ριζοσπαστικού Ισλάμ, το πρόβλημα της τρομοκρατίας, ο ρόλος των μειονοτήτων, η σύγκρουση Σουνιτών-Σιιτών, ο περιφερειακός ρόλος του Ιράν, στον ρόλο του πετρελαίου, της κατοχής του Αφγανιστάν, η διασπορά πυρηνικών όπλων, η πολιτική των ΗΠΑ στη Μέση Ανατολή, η πολιτική της ΕΕ και των μεγάλων των μεγάλων δυνάμεων στην περιοχή.

1. Ιστορική εξέλιξη μετά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
2. Αποχώρηση των μεγάλων αποικιακών δυνάμεων
3. Συγκρότηση κρατών
4. Ριζοσπαστικός αραβικός εθνικισμός
5. Η Μέση Ανατολή στον Ψυχρό Πόλεμο
6. Αραβο-ισραηλινή διαμάχη
7. Ιράν και Ισλαμική Επανάσταση
8. Οι μοναρχίες του Κόλπου, το κράτος-εισοδηματίας και το πετρο-Ισλάμ
9. Η συγκρότηση του κράτους του Ισραήλ
10. Μεταψυχροπολεμικές ανακατατάξεις ισχύος
11. Οι μη κρατικοί δρώντες
12. Οι αραβικές εξεγέρσεις και ο πόλεμος στη Συρία
13. Περιφερειακά αίτια πολέμου και η παρέμβαση του διεθνούς συστήματος

(3) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις										
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Υπάρχει εκτεταμένη χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία. Υπάρχουν PPT presentations (αναρτημένα στο eclass), προβάλλονται videos και μέρος της επικοινωνίας με τους φοιτητές πραγματοποιείται ηλεκτρονικά.										
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</i>	<table border="1"><thead><tr><th>Δραστηριότητα</th><th>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th></tr></thead><tbody><tr><td>Διαλέξεις</td><td>13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες</td></tr><tr><td>Ατομική εργασία</td><td>6 Εβδ. x 3 ώρες x 2 = 36 ώρες</td></tr><tr><td>2 Πρόοδοι</td><td>8 Εβδ. x 3 ώρες x 2 = 48 ώρες</td></tr><tr><td>Σύνολο Μαθήματος</td><td>123 ώρες</td></tr></tbody></table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες	Ατομική εργασία	6 Εβδ. x 3 ώρες x 2 = 36 ώρες	2 Πρόοδοι	8 Εβδ. x 3 ώρες x 2 = 48 ώρες	Σύνολο Μαθήματος	123 ώρες
	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου									
	Διαλέξεις	13 Εβδ. x 3 ώρες = 39 ώρες									
	Ατομική εργασία	6 Εβδ. x 3 ώρες x 2 = 36 ώρες									
	2 Πρόοδοι	8 Εβδ. x 3 ώρες x 2 = 48 ώρες									
Σύνολο Μαθήματος	123 ώρες										
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	Δύο πρόοδοι με ανοικτές πηγές και μια ατομική εργασία. Οι δύο πρόοδοι σε μη ανακοινωμένες εκ των προτέρων ημερομηνίες. Οι φοιτητές πρέπει να λάβουν μέρος τουλάχιστον σε δύο προόδους ή σε μια πρόοδο και μια ατομική εργασία. Ο μέσος όρος σε αυτές αποτελεί την τελική βαθμολογία.										

(4) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βασικά εγχειρίδια

1. Halliday Fred, *Η Μέση Ανατολή στις διεθνείς σχέσεις: ισχύς, πολιτική, ιδεολογία*, Αθήνα:

Ξιφαράς 2010.

2. Ρούσσος Σωτήρης, *Η κινούμενη άμμος της ηγεμονίας: ζητήματα περιφερειακής ασφάλειας στη Μέση Ανατολή και την Ευρασία*, Αθήνα: Μελάκι 2008.

Συνιστώμενη περαιτέρω βιβλιογραφία

Ελληνική

- Achcar, Gilbert. *Η επίθεση των 33 ημερών : Ο πόλεμος του Ισραήλ κατά της Χεζμπολά στο Λίβανο και οι συνέπειές του*, Αθήνα: Πολύτροπον, 2007
- Ajchenbaum Yves-Marc (επιμ.) *Ισραήλ-Παλαιστίνη. Μία γη, δύο έθνη (1948-2002)*, Αθήνα: Μελάκι, 2000
- Βατικιώτης Π. Γ. *Ισλάμ και κράτος*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2000
- Βαρβιτσιώτης Ι., Ρούσσος Σ. *Τυφλοί στρατοί: η Δύση και η απειλή του ισλαμικού φονταμενταλισμού*, Αθήνα: Καστανιώτης 2008
- Γκραϊλσάμερ Ιλάν, *Η νέα ιστορία του Ισραήλ* Αθήνα: Καστανιώτης, 2000
- Δαλακούρα Κατερίνα, *Ισλάμ, φιλελευθερισμός και ανθρώπινα δικαιώματα: επιπτώσεις στις διεθνείς σχέσεις*, Αθήνα: Καστανιώτης 2008.
- Gellner Ernest, *Η μουσουλμανική κοινωνία*, Αθήνα: Αλεξάνδρεια, 2006
- Halliday Fred, *Η Μέση Ανατολή στις διεθνείς σχέσεις: ισχύς, πολιτική, ιδεολογία*, Αθήνα: Ξιφαράς 2010.
- Herzog, Chaim. *Οι αραβοϊσραηλινοί πόλεμοι : Η αραβοϊσραηλινή διένεξη από το 1948 μέχρι σήμερα*, Αθήνα: Λιναίος 2012
- Hourani Albert, *Ιστορία των αραβικών λαών*, Αθήνα: Λιβάνης 1994.
- Κεπέλ Ζιλ, *Τζιχάντ Ο Ιερός Πόλεμος*, Αθήνα: Καστανιώτης, 2001
- Lewis Bernard, *Τι πήγε στραβά: δυτική επιρροή και μεσανατολική αντίδραση*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2002.
- Lewis Bernard, *Η πολιτική γλώσσα του Ισλάμ*, Αθήνα: Παπαζήσης 2011
- Μακρής Γεράσιμος, *Ισλάμ: Πεποιθήσεις, πρακτικές και τάσεις*, Αθήνα: Πατάκης, 2012
- Mamdani Mahmood, *Καλός Μουσουλμάνος. κακός Μουσουλμάνος*, Αθήνα: Μελάκι, 2006
- Papre, Ilan. *Η ιστορία της σύγχρονης Παλαιστίνης*, Αθήνα: Κέδρος 2007.
- Roy Olivier, *Το παγκοσμιοποιημένο Ισλάμ*, Αθήνα: Scripta. 2005
- Said Edward W. *Οριενταλισμός*, Αθήνα: Νεφέλη, 1996
- Σωτηρόπουλος Δ., Χουλιάρας Α., Ρούσσος Σ., Σκλιάς Π., *Ο Τρίτος Κόσμος*, Αθήνα: Παπαζήσης, 2005.

Αγγλική

- Ajami: Fuad *The Dream Palace of the Arabs*, Vintage Books, 1999
- B Lewis, *The Political Language of Islam*, Chicago 1991
- Batatu Hanna, *The Old Social Classes and the Revolutionary Movement in Iraq*, London: Saqi Books, 2004.
- Bayat Asef, *Revolution Without Revolutionaries: Making Sense of the Arab Spring*, Stanford University Press, 2017
- Brown L. C., *Religion and State*, NY: Columbia Univ. Press, 2000
- Esposito J. & Tamimi A. eds., *Islam and Secularism in the Middle East*, London: Hurst & Co., 2000
- Fawcett L., *International Relations in the Middle East*, Oxford, 2005
- Freedman Thomas, *From Beirut to Jerusalem*, NY: Farrar, Straus and Giroux, 1991
- Hinnebusch R., *The international politics of the Middle East*, Manchester: Manchester Univ. Press, 2003
- Hourani, Albert, *Η ιστορία του αραβικού κόσμου* Αθήνα : Ψυχογιός, 2009
- Hudson M. C (ed), *Middle East Dilemma The Politics and Economics of Arab Integration*, London: I. B. Tauris, 1998
- Khalidi R., *Palestinian Identity The Construction of Modern National Consciousness*, New York: Columbia Univ. Press, 1997
- Laqueur W., *A History of Zionism*, NY: Schocken Books, 1989
- Lustick I., *Unsettled States Disputed Lands*, Ithaca: Cornell Univ. Press, London 1993
- Morris, A. A. *Righteous Victims, A History of the Zionist-Arab Conflict, 1881-1999*, B. Knopf: New York 1999
- Owen Roger, *State, Power and Politics in the making of the Modern Middle East*, London: Routledge, 1992.
- Owen Roger, *The Rise and Fall of Arab Presidents for Life*, Cambridge: Harvard University Press, 2012.
- Potter L. G & G. Sick eds., *Security in the Persian Gulf*, London: Palgrave, 2002
- Sayigh Y. *Armed Struggle and the Search for State*, Oxford: Clarendon Press, 1997
- Talhami Gh. H., *Syria and the Palestinians*, Florida: Univ. Press of Florida, 2001
- Telhami S. & Barnett M. (eds), *Identity and Foreign Policy in the Middle East*, Cornell Univ. Press,

2002

Tripp Ch., *A History of Iraq*, Cambridge: CUP, 2005

Walt S. M. *The Origins of Alliances*, London: Cornell Univ. Press, Ithaca 1987

Yapp M. E., *The Near East since the First World War* London: Longman, 1991

Δείτε επίσης: κόμβο ΚΕΜΜΙΣ: www.cemmis.edu.gr